

Niels Henrik Gregersen (ed.), *From Complexity to Life: On the Emergence of Life and Meaning*, Oxford, Oxford University Press, 2003, xi + 243 pp., £27,50, ISBN 0195150708.

Deze bundel vloeit voort uit een Templeton-conferentie van theologen en natuurwetenschappers die in 1999 in Santa Fe, New Mexico plaatsvond. Helaas is dat aan de bundel af te zien, want hoewel de Oxford University Press een verzorgde uitgave heeft afgeleverd, hangen de verschillende, vaak zeer technische, artikelen als los zand aan elkaar. Ook het voorwoord van Paul Davies, dat een goed overzicht geeft van de verschillende facetten van zelforganisatie, is niet in staat om een rode draad te identificeren. Zoals de titel al aangeeft, cirkelen de artikelen rondom thema's als complexiteit, emergentie, leven, en zin/betekenis. Het boek bestaat uit drie delen. Het eerste deel behandelt de definiëring van 'complexiteit'. Gregory Chaitin behandelt (in een herdruk uit *Scientific American*, helaas zonder de plaatjes) computationele complexiteit, maar maakt niet duidelijk wat de relatie is met zelforganisatie in levende systemen. Het chaotische artikel van Charles Bennett stelt de onbeantwoorde vraag naar het hoe en waarom van een definitie van complexiteit in de fysica. In deel twee staat het concept 'informatie' in de context van fysica en biologie centraal. Stuart Kauffman, Paul Davies, William Dembski, Ian Stewart en Werner Loewenstein stellen in vrij technische artikelen de vraag of er wellicht een 'vierde wet van de thermodynamica' is, die de toename van complexiteit in het universum zou moeten verklaren. Tenslotte, in het derde deel, worden door Harold Morowitz, Arthur Peacocke en Niels Henrik Gregersen enige filosofische en religieuze perspectieven op zelforganisatie uitgediept. Deze laatste, leesbare, artikelencluster is voor theologen wellicht het meest interessant. Op Morowitz na (die een eigensoortig pantheïsme verkondigt waarin God een emergente eigenschap van de wereld is), bevatten de artikelen van Peacocke en Gregersen echter weinig nieuwe ideeën die niet reeds elders in publicaties van hun hand te vinden zijn. De opzet van het boek lijkt een interessante aanzet om een dialoog tussen godsdienst en wetenschap tot stand te brengen, maar het resultaat is een gemiste kans.

Taede A. Smedes